

Když je Český ráj v duši. Absolventka TUL zvítězila v soutěži Czech Envi Thesis

6.2.2026 - Adam Pluhař | Technická univerzita v Liberci

Český ráj není pro místní děti jen název ve vlastivědných učebnicích. Je to i krajina luk, skal a lesů, kudy chodí s rodiči, nebo kde zažívají dobrodružství. Tyto emoce formují vztah dětí k přírodě a místu, kde žijí. A právě tím, jaký má Český ráj význam pro žáky, se zabýval výzkum a diplomová práce Anežky Nejedlové, absolventky oboru Učitelství pro 1. stupeň základní školy na FP TUL. Práce „Český ráj: krajina mého domova“ založená na výjimečném konceptu sense of place Anežce vynesla celkové vítězství v celostátní soutěži Czech Envi Thesis. Soutěž oceňuje bakalářské a diplomové práce zaměřené na problematiku životního prostředí.

„Ocenění mě upřímně překvapilo. Příjemné prostředí finálového kola v Ústí nad Labem a vstřícní lidé mě motivovali do další práce nejen v učitelské profesi. Té zkušenosti si moc vážím,“ komentuje své ocenění Anežka Nejedlová. Od září 2025 provází sedmnáct zvědavých prvňáčků na jejich cestě za poznáním okolního světa na základní škole v Mašově v Českém ráji.

Do sedmého ročníku soutěže Czech Envi Thesis bylo přihlášeno 54 prací z 22 fakult českých vysokých škol v České republice.

„Úspěch diplomové práce považuji v takto silné konkurenci za velmi významný. Práce ale měla od začátku velký potenciál a věřil jsem, že může v soutěži uspět. Jde především o zásluhu samotné autorky. Pro mě bylo nicméně radostí i ctí takto kvalitní práci vést,“ říká vedoucí diplomové práce Dominik Rubáš. Na katedře primární a preprimární pedagogiky vyučuje předměty člověk a jeho svět, přírodovědná exkurze, vlastivědná exkurze a přírodovědný seminář. Působí také na katedře geografie, kde studentům předává didaktiku geografie, úvod do oborové didaktiky, terénní geografickou expedici a rovněž má na starost pedagogické praxe z geografie.

Sense of place - výjimečný koncept práce

Anežka Nejedlová se ve výzkumu zabývala tím, jaký význam má krajina Českého ráje pro žáky 5. ročníků základních škol. Založení diplomové práce na konceptu sense of place – tedy na tom, jak si člověk prostřednictvím zážitků a zkušeností vytváří osobní vztah k určitému místu – je výjimečné. *„Téma vztahu žáků ke krajině je v českém akademickém prostředí stále spíše okrajové, přesto má zásadní význam pro environmentální výchovu i pedagogickou praxi,“* podotýká doktor Rubáš.

Také pro Anežku je krajina Českého ráje spojená s osobními vzpomínkami a zážitky. *„S rodinou jsem trávila téměř každé odpoledne v lesích mezi Valdštejnem a Hrubou Skálou. Tato místa se stala nedílnou součástí mé identity a mého domova. Měla jsem také štěstí na vedoucího práce, který se zabývá konceptem sense of place. Zajímalo mě, na co všechno má u dětí vliv vytvořený vztah k místům a jestli má zařazení terénní výuky do výchovně-vzdělávacího procesu smysl,“* vysvětluje Anežka Nejedlová pohnutky, které ji vedly ke koncipování podstaty diplomové práce.

Svůj výzkum postavila na rozsáhlém terénním šetření – osobně navštívila 17 základních škol v regionu Českého ráje, kde během vyučovacích hodin pracovala se žáky pomocí rozhovorů, žákovských textů i dotazníkového šetření.

Získaná data poskytla bohatý empirický materiál, který umožnil nejen odpovědět na výzkumné

otázky, ale také formulovat konkrétní doporučení pro výuku. Jedním z hlavních závěrů práce je obrovský význam terénní výuky. Ta podle výsledků výzkumu výrazně posiluje vztah dětí k místní krajině, který má pozitivní vliv na jejich proenvironmentální chování.

„Jedním z hlavních výzkumných zjištění práce je, že děti, které v rámci vyučování chodí častěji do přírody, vykazují větší sounáležitost s místním regionem. Zároveň jsme odhalili, že čím větší mají žáci sounáležitost s místním regionem, tím větší vztah k přírodě vykazují. Zjištění tedy podporují implementaci terénní výuky do vzdělávání, která přispívá k rozvoji vztahu k místu,“ uvádí Anežka Nejedlová a pokračuje: *„Přišli jsme také na to, že děti si utvářejí vztahy k místům prostřednictvím vědomostí, emocí i činností v daném místě. Při plánování terénní výuky by měl učitel zohledňovat všechny dimenze sense of place.“*

Anežka přiznává, že ji překvapilo, jak žáci 5. ročníku základní školy dokázali slovně vyjádřit své hluboké vztahy k místům v Českém ráji. *„Pro mě osobně bylo v rámci výzkumného šetření nejkrásnější zjištění, jak děti sounáleží s místy. To vnímám v dnešní uspěchané době moderních technologií jako vzácnost.“*

Také vedoucí práce doktor Rubáš považuje dlouhodobě terénní výuku za stěžejní součást pedagogické přípravy budoucích učitelů. Tento přístup systematicky rozvíjí i ve své výuce na Technické univerzitě v Liberci. A připomíná, že význam terénní výuky dnes potvrzuje i revidovaný Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání, který klade důraz na utváření přímých zkušeností žáků.

Úspěch Anežky Nejedlové nekončí u obhájené diplomové práce. Výsledky svého výzkumu dále prezentovala na odborných konferencích. Představila ji také na únorové konferenci Mladá věda na KPV FP TUL. Anežka se podílela také na publikaci v odborném časopise a přispěla tak k širší odborné debatě o významu vztahu k místu ve vzdělávání.

Více o naší absolventce Anežce a její práci si můžete poslechnout v Podcastu z Ráje.

Sedmý ročník soutěže Czech Envi Thesis byl vyhlášen v květnu loňského roku, finálové kolo proběhlo 26. listopadu 2025 na Univerzitě J. E. Purkyně v Ústí nad Labem. Tradiční součástí soutěže bylo i školení prezentačních a mediálních dovedností pro finalisty, které proběhlo díky podpoře společnosti Vodafone.

Pokud také píšete bakalářskou nebo diplomovou práci na téma životního prostředí, můžete ji do dalšího ročníku soutěže Czech Envi Thesis přihlásit do 30. září 2026 (pro práce obhájené mezi 1. 10. 2025 a 30. 9. 2026).

Adam Pluhař

<https://tuni.tul.cz/a/kdyz-je-cesky-raj-v-dusi-absolventka-tul-zvitezila-v-soutezi-czech-envi-thesis-166432.html>